

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din, Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, sreda 22. februarja 1939

Cena posamezni številki din 150

Prezgodnie samohvale

Te dni smo čitali v listih in slišali še po radiu, da so naše priprave za svetovno razstavo v New Yorku končane in da bo naša država na razstavi prav odlično zastopana. Prav izredno bi nas veselilo, če bi se tako tudi zgodilo, vendar pa vse samohvale v naprej odklanjamo. Prav lepo je, če so oni, ki so vodili priprave za našo udeležbo na newyorški razstavi, s svojim delom zadovoljni, toda to njih zadovoljstvo se javnosti ne tiče. Javnost more zanimati le to, kakšen bo dejanski uspeh našega oddelka na svetovni razstavi in šele potem bo tudi mogoča objektivna sodba, če smo se za razstavo res dobro pripravili ali ne. Tudi za prejšnje razstave smo vedno že v naprej brali, kako odlično je vse pripravljeno, ko pa so se razstave končale, so slavošpevi utihnili, zato pa se oglasile kritike in dostikrat prav hude.

V teh prezgodnjih slavošpevih se tudi omenja, da je v Združenih državah Sev. Amerike 80.000 izseljencev in da je bila tem izseljencem posvečena posebna pozornost. Tisti, ki je napisal ta slavošpev, se menda res ne zaveda, kako slabo se je z njim priporočil. Predvsem se moramo čuditi, da ne ve, koliko naših izseljencev je v Združenih državah Sev. Amerike. Radovedni pa smo tudi, kako si misli to, da bo naš razstavni oddelek posvečal pažnjo našim izseljencem. Mnogo bolj pametno bi bilo, če bi aranžirali našega oddelka na svetovni razstavi poskrbeli, da bi se naši izseljenci zanimali za naš razstavni oddelek. V ta namen pa je bilo potrebno, da so stopili pravočasno z njimi v stik, da bi jim izseljenci pri aranžiranju razstave pomagali. Sodelovanje z našimi izseljenci je potrebno, a to sodelovanje se ni doseglo, ker se niti ni hotelo. Zato pa je tem bolj nevarno pisati že naprej samohvale o uspehu našega oddelka na svetovni razstavi v New Yorku.

Sploh je teh samohval pri nas v zadnjem času toliko, da že kar presedajo. Vedno samo beremo, kaj se je vse storilo in kakšni uspehi so bili doseženi, v resnici pa je teh uspehov silno malo, tem več pa popolnih neuspehov. Z zboljšanjem cestnega omrežja in z javnimi deli iz enomilijardnega posojila se hvalimo že četrto leto, a naše cestno omrežje je od zboljšanja še tako daleč kakor pred štirimi leti. Kar je bilo napravljeno, je prav za prav malenkost, a še za ta dela smo morali v znatni meri dati denar samil!

Na drugi strani pa vidimo, kako stoji prazen novi kirurški paviljon v ljubljanski bolnišnici, kako stoji druga državna poslopja nedovršena, pa čeprav se je že toliko bralo hvale in slave na njih račun.

Prav v to poglavje spadajo tudi vsi slavošpevi, kako se je gospodarsko stanje zboljšalo. Kje neki je to zboljšanje? Plače ljudi so ostale iste ali pa so se tudi zmanjšale in če so se tudi mezde delavcev ponekod zvišale, se niso niti primeroma tako, kakor pa se je povečala draginja. Dohodki ljudi manjši, draginja pa večja. Iz česa naj nastane blagostanje? Naše denarništvo se tudi še ne more razviti, zunanja trgovina nazaduje,

izvoz zastaja, naša javna uprava pa se vedno bolj komplicira, da postaja prava cokolja za vse gospodarsko življenje. Kljub temu pa sam oficialen optimizem, kamor pogledamo.

Nič ne bi rekli, če bi bil ta optimizem zdrav in konstruktiven, toda ta optimizem je samo izgovor, da se nobena reforma ne izvede, ves ta optimizem je samo plašč, s katerim se zakrivajo tudi najbolj vpajoče napake. To je optimizem, ki služi za potuho onim,

ki slabo in malo delajo, ni pa to optimizem, ki bi bil vzpodbuda za dobre in vestne delavce. Zato je ta optimizem vseskozi napačen in treba ga je pobijati, kjer se le pojavi.

Res je le to, da bi mogli silno napredovati na vseh poljih človeškega udejstvovanja, če bi se pri nas začelo že enkrat res delati, če bi se manj proučevalo in manj predpisovalo, zato pa pustilo ljudem, ki znajo in hočejo delati, da delajo. Skoraj izgleda tako, kakor

da imajo vsi ti predpisi en sam cilj, da se pobere taksa za dovoljenje, ki se danes zahteva res že za vsako stvar. Ali pa se naj s taksami, ki obremenjujejo podjetnost, dvigne gospodarska volja?

Manj samozadovoljstva in več kritike nam je treba, pa bomo napredovali. Če se pa bomo hvalili že vnaprej, kaj bomo vse dosegli, v resnici pa samo delali, kakor da delamo, pa ne pridemo nikamor, in tudi največje samohvale nam ne bodo pomagale!

zijo in odpočijejo. Predvsem pa skrbite za to, da izginejo iz uradov nerešeni akti. Na koncu tega leta ne sme biti na Češkem in Moravskem niti en nerešen akt. Ta moja zahteva se mora izvršiti in ta moj načrt se mora posrečiti.

Skupno z drugimi ukrepi bo to povzročilo, da reforma javne uprave ne bo več problem, temveč da postane dejstvo. Pred normativno reformo uprave se mora izvršiti reforma sre in možganov v javni upravi. Časi so mnogo preresni, da bi se mogel zadovoljiti z okrožnico. Zato sem ustno govoril Vam, da bi s tem pomen vsega še bolj podčrtal in naglasil.

Standard Vacuum Oil Company se priporoča in se hvali

Te dni je izšel v slovenskem dnevniku v obliki reportažnega članka velik inserat tuje družbe »Standard Vacuum Oil Company«. Sicer ne vemo, zakaj je ta velika tuja družba nakrat začutila potrebo, da inserira v slovenskem listu, ko pa ima vendar monopolni položaj, da ji sploh ni treba zapravljati denarja z inserati. Če pa že ima to potrebo, potem pa je tako velika in bogata družba, kakor je Standard Vacuum Oil Company tudi dolžna, da je njen inserat res nekaj posebnega.

O inseratu Standard Vacuum Oil Company pa je to mogoče reči le v negativnem smislu. V inseratu so priobčene tri slike podjetja, dve pa sta prav za prav identični, da so na gornji sliki sodi bencina lepo razvrščeni, na spodnji pa razmetani. Ali je to takšna znamenitost, da zasluži posebno sliko?

Z ilustrativnim delom svojega inserata se torej Standard Vacuum Oil Company ni obnesla. Ali pa se je morda s tekstnim? Prav žal nam je, toda tudi v tem oziru moramo izreči družbi nezadostno.

Običaj med civiliziranimi ljudmi je, da se vsak, ki hoče govoriti o sebi, najprej predstavi. Standard Vacuum Oil Company je to zelo slabo storila. Ne pove, od kje, niti kdo jo predstavlja, temveč pove le svoje ime, kakor da bi to že moralo zadostovati. Zakaj ne pove, kdo je njen gospodar, da bi vedeli, s kom imamo opravka. Pri nas je namreč mnogo ljudi, ki pravijo, da ni vseeno, če imajo posla s tujo ali z domačo tvrdko, s tujimi ali z domačimi kapitalisti! Zato bi bilo le prav, če bi se Standard Vacuum Oil Comp. v svojem inseratu jasno predstavila!

Kakor pa na eni strani pove Standard Vacuum Oil Company premalo, tako pa trdi na drugi strani mnogo preveč. Tako pravi, da ima ta družba najmoderneje urejene rafinerije, ki predstavljajo višek današnje tehnike v razvoju petrolejske industrije. Prepričani smo, da bodo sedaj petrolejski strokovnjaki pohiteli iz vseh delov sveta v Bosanski Brod, da vidi-jo ta višek današnje tehnike! Kaj Amerika, kaj Nemčija, kaj Rusija — Bosanski Brod poseka vse!

Inserat pripoveduje dalje, da so v teh rafinerijah predeluje romunska surova nafta, iz katere dobivajo vse vrste bencina, petrolej za svečavo in pogon, plinsko olje, kurilno olje, vse vrste olja za mazanje, kakor tudi mineralne masti in asfalt. Cenjeni gospodje velike tuje družbe nam bodo že oprostili, če jim stavimo tu neka vprašanja v pričakovanju, da bodo na ta vprašanja tudi odgovorili.

Kakor je nam znano in najbrže še marsikateremu drugemu, je iz-

voz surove nafte iz Romunije prepovedan, ker hoče Romunija, da živi tudi njeno nafto predelujoča industrija. Ali ima mar Standard Vacuum Oil Company poseben privilegij Romunije, da more uvažati surovo nafto? Če ima ta privilegij, ji kar čestitamo!

Morda se tudi gg. pri Standard Vacuum Oil Company spominjajo, da se je na ustanovnem občnem zboru sekcije trgovcev s tekočimi gorivi tudi precej govorilo o njihovi družbi. Neki gospod je takrat trdil in naglasil, da je pripravljen svojo trditve tudi dokazati pred sodiščem, da bencinski kartel v Jugoslaviji sploh ne more izvesti popolne rafinacije nafte, temveč se uvažava v Jugoslavijo že predelana nafta. Trditve tega gospoda, ki je bencinskemu kartelu dobro znan, se tičejo vseh v kartelu združenih tujih bencinskih družb. Za kaj ni kartel na te trditve reagiral? Saj so bile vse te trditve vendar objavljene!

Inserat prav nadalje, da so vsi delavci, tehniki in uradniki našega rodu. Za delavce verujemo brez vsega. Bolj neverni pa smo za najvišje uradnike. Zato bi prosili Standard Vacuum Oil Comp., da kar objavi imena vseh štirih najvišjih uradnikov in še bolje, da

navede še njih plače. S tem bo našo javnost mnogo bolj prepričala, kakor pa le z navadnimi zatrili.

Pa še nekaj bi prosili slavno tuje velepodjetje. Če že smatra za potrebno, da opisuje svoje velepodjetje, potem bi bilo lepo, če bi se tudi zahvalilo naši državi za vse ugodnosti, ki jih prejema od nje. Tako bi bilo le akt hvaleznosti, če bi s priznanjem omenilo uredbo o tekočem gorivu. Prav tako bi bilo prav, če bi povedalo, da mu je zmanjšana carina in da ima zato vedno polne predpisane zaloge, zbog česar se je tudi že pripetilo — seveda le izjemoma —, da je v Jugoslaviji zmanjkalo bencina.

In če v inseratu govori o svojih črpalkah, zakaj ne govori tudi o svojem boju z domačimi trgovci s tekočimi gorivi? Saj je najširša javnost zainteresirana na tem, da zve, kako se bo ta boj končal.

Veliko prostora zavzema inserat Standard Vacuum Oil Company, a kljub temu pove zelo malo. Zato smo si dovolili opozoriti na nekatere vrzeli v tem inseratu v pričakovanju, da bo tuja in mogočna družba v prihodnjem inseratu vse to povedala in nas pomirila. Za njen nauk se ji zahvaljujemo kar vnaprej.

Naloge uradnikov v moderni državi

Podjetništvo se mora na vse načine podpirati

Češkoslovaški notranji minister dr. Fischer je sklical konferenco okrajnih glavarjev, oziroma sreskih načelnikov, kakor pri nas pravimo, ter jim predaval o dolžnostih uradništva. Glavna naloga okrajnih glavarjev je, da vzgajajo uradništvo, da se zaveda svoje odgovornosti in da uraduje samostojno. Nič manj važna naloga okrajnih glavarjev je, da opazuje razvoj gospodarskega življenja in da podjetništvo na vse načine pospešuje.

Druge naloge državnega uradništva je minister dr. Fischer označil takole:

Državljanj verujejo v svojo državo. Danes verujejo v državo še bolj vdano kakor kdaj koli. Na uradnikih je, da dokažejo vsak dan, da država in njeni organi to zaupanje državljanov zaslužijo. Smisel našega življenja je služba državi in upravičenim interesom prebivalstva. Za uradnika ne sme biti akt le poslovna številka, temveč mu mora biti nekaj, kar je važno za življenje njegovega so-državljana. Državljan, ki pride v urad, je gost, nikakor pa ne nad-

ležen obiskovalec. On potrebuje pomoč uradnika, a tudi njegovo ljubeznivost. Na razburjenje naj odgovori uradnik z dobro premišljenim mirom, na obupavanje s hitro pomočjo! Vsak okrajni glavar je poslanik države v svojem okraju. Priskrbite enemu brezposelnemu delavcu zaposlitev in storili ste več za državo, kakor če ste rešili sto tisoč aktov!

Ne bojte se odgovornosti in delajte samostojno in zahtevajte od svojega predpostavljenega urada samo takrat neko navodilo, kadar ste izčrpali vse druge vire in izkušnje. Nikar se ne obotavljajte, če odločate sami tudi v najbolj kočljivih in važnih zadevah. Želim vzgojiti policijske urade in okrajna glavarstva k lastni iniciativnosti. Nikdar ne odlašajte z odločitvijo, ker je zadeva težavna in obsežna!

Uradnik, ki dobro ne obvlada vsaj enega tujega jezika, ki ni informiran o svetu, ki ne pozna kulturnih, gospodarskih in socialnih vprašanj, ne more biti dober uradnik. Dajte svojim tovarišem, če je le mogoče čas, da se naobra-

Ne škodilo bi, če bi vsaj nekaj teh besedi veljalo tudi v naših centralnih uradih. Toda to je še daleč in zaenkrat imamo samo to neprijetno dolžnost, da opominjamo na svetle primere drugod in da upamo, da bodo ti svetli primeri tudi pri nas začeli vplivati na našo javno upravo. Čimprej se bo to zgodilo, tem prej bo tudi vsemu prebivalstvu in tudi uradništvu laže.

Palestinska trgovinska delegacija v Beogradu

V Beogradu je že več dni posebna delegacija Združenja uvoznikov v Palestini, ki ima polnomočja Židovske agencije v Palestini zaradi nakupa živine, žita in lesa na jugoslovanskem trgu. Delegacija je prišla v Jugoslavijo s konkretnimi predlogi ter se je dosejaj pogajala z zastopniki Narodne banke, finančnega ministrstva in Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Delegacija ima polno moč, da sklene nakupe za 50 milijonov din. Če bi prišlo do sporazuma, kar je verjetno, bi naš izvoz v Palestino letos narasel na 70—80 milijonov din. Blago bi bilo plačano večinoma v devizah, le manjši del v vezanih dinarjih. Pripomniti je treba, da je v palestinskih gospodarskih krogih močna želja, da se gospodarski odnošaji z Jugoslavijo znatno povečajo. Nekateri palestinski gospodarski ljudje so tudi pripravljeni pomagati, da se jugoslovansko blago plasira tudi na drugih trgih Levante.

Upamo, da bomo to ugodno priliko vendar znal izkoristiti.

Rastoči pomen Združenih držav Severne Amerike za trgovino Romunije

Ni le naključje, da se je romunski izvoz v Združene države Severne Amerike v zadnjih treh letih podesetoril. Romunija pošilja v Združene države vedno več stavbenega lesa in kož. Na drugi strani pa skušajo ameriške petrolejske družbe v vedno večji meri izkoriščati svoja petrolejska ležišča v Romuniji. Posledica tega je, da se neprestano večja romunski uvoz ameriških strojev in orodja za petrolejsko industrijo. Zaenkrat je seveda še ameriška udeležba v romunski zunanji trgovini primeroma z udeležbo drugih držav neznatna, toda resnica je, da ameriški delež stalno raste in da si Romunija tudi prizadeva, da čim bolj zviša svojo trgovino z USA. Posebno od romunske udeležbe na svetovni razstavi v New Yorku si obljudlja Romunija velikih uspehov.

Naročajte »Trgovski list«!

Boj za pozicije na lesnem trgu

Ruski les zopet na italijanskem trgu kakor pred sankcijami

Zadnji »Internationaler Holzmarkt« objavlja naslednje zanimivo in poučno poročilo o stanju na svetovnem lesnem trgu:

»Kar se danes odigrava pred očmi opazovalca mednarodnih lesnih trgov, ni mogoče drugače označiti, kakor kot težaven boj za različne pozicije na lesnem trgu.

L. 1938. je bilo tako za lesne uvozne države kakor tudi lesne izvozne dežele leto težkih izgub. Les proizvajajoče države so izgubile do 30% svojega izvoza v letu 1937., a še ta omejeni izvoz je bil mogoče le za cene, ki so bile za 25 do 30 odstotkov nižje kot pred enim letom.

Uvozne države pa so razpolagale v začetku l. 1938. z velikimi zalogami, ki so bile nakupljene za visoke cene in ki so se morale med letom prepustiti konsumentom po znižanih cenah.

Zato je popolnoma razumljivo, če so si ob letnem obratu 1938. in 1939. na obeh straneh prizadevali izboljšati svojo pozicijo. Uvozniki so storili vse in še delajo, da preprečijo močnejši dvig lesnih cen, da bi se na ta način izognili riziku visokih lesnih cen. Izvozniki pa se na drugi strani trudijo, da bi zopet dvignili navzdol pritiskane cene za rezan les ter zmanjšali nerazmerje med produkcijskimi stroški in izkupički na mednarodnih trgih.

Ta obramba interesov prodajalcev in kupcev je povzročila v zadnjih tednih težaven pozicijski boj, v katerem ni udeležen edino vedno umirjeni in vseh kolebanj prosti nemški lesni trg.

Prodajna politika Rusov na angleškem trgu

Skandinavske dežele so že lanske jesen izvajale precej čvrsto prodajno politiko, ki pa glede cen res ni mogla doseči nobenega posebnega napredka. Edino smreka je dosegla zboljšanje 10 do 15 šilingov za standard.

Izvajajoč bolj trdno politiko cen je Rusija dne 20. januarja 1939. uvedla na angleški trg svoje nove cenike, in sicer za količino 120 tisoč standardov, predvsem borovca. Cene so bile za 10 do 15 šilingov z ozirom na sortiment višje ko v jeseni 1938.

Ko so nato angleški kupci izrekli kakor običajno svoje želje (aplikacije) glede specifikacije ruskega lesa (kar pa nikakor ne pomeni že kupnih ponudb), se je izkazalo, da bi potrebovali približno 200.000 standardov, torej znatno več, kolikor pa je znašala vsa ruska ponudba.

Največje začudenje pa je nastalo med angleškimi kupci, ko je Sovjetska Rusija v zadnjih dneh svoje ponudbo rezanega iglastega lesa, ki je bila prvotno določena na 120.000 standardov, prav znatno reducirala, namreč na 70.000 do 75.000 standardov. Ta ukrep je povzročil najraznovrstnejše komentarje in razlage. Z ozirom na robustne prodajne metode Exportlesa so nekateri mislili, da se skriva za tem znižanjem količine močan pritisk na cene, da bi se te dvignile. Ni pa tudi manjkalo glasov, ki so menili, da Rusija danes sploh ne more ponujene količine dobaviti promptno, ker se ruska produkcija še vedno ne razvija tako, kakor bi bilo želeli.

Izigravanje kanadskega lesa

Proti ruskemu pritisku za višje cene so se angleški uvozniki — kakor v zadnjih letih že dostikrat — branili z izigravanjem kanadskega lesa. Odkar je bil sklenjen otavski sporazum, ki je dal kanadskemu lesu v Angliji izjemen položaj, ker ga je oprostil

plačevanja uvozne carine, so rale kanadske lesne pošiljke iz leta v leto. V zadnjih letih je Kanada sploh postala glavni dobavitelj lesa za Anglijo.

Zato so tudi sedaj govorili v Angliji, da se nikakor ni bati pomanjkanja lesa, ker da more Kanada dobavljati neomejene količine in po cenah, ki morajo onemogočiti vse pretirane cene evropskih dobaviteljev. Od obeh strani se torej postavljajo »težki kanoni« za odločitve o bodočih lesnih cenah.

Rusija zopet na italijanskem trgu

V tej zvezi vzbuja posebno pozornost italijansko-ruski trgovski dogovor, ki sta ga dne 7. februarja podpisala grof Ciano in sovjetski zastopnik v Rimu. Ta dogovor predvideva medsebojno zamenjavo blaga v višini ene milijarde lir. Zlasti glavni izvoznici

lesa na italijanski trg, Jugoslavija in Romunija sta bili od tega dogovora prizadeti.

Kajti čeprav gre pri ruskih blagovnih dobavah predvsem za petrolej in razne derivate nafte, za neke rude in žito, vendar imajo tudi lesne dobave prav veliko vlogo. Ruski les namreč pride na italijanski trg vsaj v količinah kakor v času pred sankcijami. Računa se celo s tem, da bodo te količine še prekoračene.

S tem so si Rusi odprli nov trg, ki jim je bil že dolga leta čisto zaprt. S tem pa postaja ruski les za ceno lesa odločujoč činitelj ne le v zapadni Evropi, temveč tudi na njenem jugu. Največjega pomena bo zato italijansko-ruska trgovska pogodba za Jugoslavijo in Romunijo. (In kaj bomo pri nas ukrenili?)

V tej perspektivi dobiva tudi znižanje ruske ponudbe v Angliji čisto novo razlago. Ruski pritisk na cene se bo letos v spremembo

z drugimi leti vrgel predvsem na italijanski trg.

S tem moramo tudi računati in izgledi našega lesnega izvoza v Italijo so prav znatno poslabšani.

Iz italijanskega lesnega gospodarstva

Dodatno k poročilu o položaju na svetovnem lesnem trgu objavljamo še naslednje poročilo iz Milana, ki je datirano z 12. februarjem.

Dne 7. februarja sta v Rimu podpisala zun. minister grof Ciano in sovjetski poslanik Stein novo trgovsko pogodbo. Po tej se zviša medsebojna zamenjava blaga od 400 milijonov lir (v letih pred sankcijami) na eno milijardo lir. Gre za dobavo mazuta (petrolejskega destilata), magnezita, premoga, pšenice, rži in lesa. Dobave se bodo plačevale v kliringu z blokiranimi lirami, ki jih uporablja Sovjetska Rusija za nakup industrijskih izdelkov v Italiji.

Lesi ni nabavljala Italija v Rusiji že dve in pol leta, količina lesa, ki jo bo odslej dobavljala Rusija, pa se cenil na 150.000 ton (kakor v l. 1934. in 1935.) ali še več.

Ekspoze finančnega ministra o novem drž. proračunu

Finančni minister Gjuričić je podal v finančnem odboru občinski ekspoze o novem proračunu. Uvodoma je omenil, da je proračun izdelal njegov predhodnik in da ga je vlada predložila nespremenjenega. Če tega ne bi storila, bi se mogle sprejeti le dvanajstine. Vlada pa je mnenja, da je potreben državni redni proračun. Nekateri spremembe, ki se bodo izkazale kot potrebne, se bodo izvršile z amandmani v finančnem zakonu.

Novi proračun je višji od prejšnjega za 762 milijonov din, če se pa vštejejo še postavke, ki so se letos izločile iz državnega proračuna (kakor za Jugoslov. čelik in Drž. hip. banko), je proračun višji za 965,8 milijona din. Od povečanja gre 207,4 milijona ali 27,2% za osebne izdatke, 554,6 milijona pa za materialne, za državna podjetja pa 337,9 milijona din.

Od vsega proračuna odpada na izdatke občne uprave 8.532 milijonov, na drž. podjetja pa 4.409 milijonov din. Razlikovanje med temi izdatki je nujno potrebno, ker so izdatki občne uprave redno neproduktivni ter se pokrivajo z davki, dočim so izdatki državnih podjetij praviloma produktivni ter se krijejo z lastnimi dohodki.

Čeprav je sedanji proračun večji, je še vedno za 406 milijonov din manjši kot proračun za l. 1930./31. in za 268 milijonov manjši kot proračun za l. 1931./32. Gospodarske razmere v obeh teh letih pa niso bile dosti boljše kot v l. 1938. Tako je znašal povprečni indeks cen po podatkih Narodne banke l. 1931. 72,8, l. 1938. pa 78,3 odstotka. Če se nadalje še upošteva, da se je število prebivalstva v tem času povečalo za približno poldrugi milijon, se more reči, da je zvišanje proračuna utemeljeno.

Izdatki

Najbolj značilna zvišanja proračunskih postavk so naslednja: za državne dolgeve 129, za invalidske podpore po novi uredbi 50 milijonov din. Izdatki za državne dolgeve so povečani zaradi 6% posojila za javna dela in državno obrambo 44,3 mil., za 3,5% konsolidacijsko posojilo pri DHB 18 mil., za 4% obveznice za odškodnino prostovoljcem 5 mil., za 6% begluške in 6% dalmatinske ter 4% obveznice za javna dela se bodo enako morali povečati izdatki.

Dejansko povečanje izdatkov za pokojnine znaša 22 milijonov din ter je zmanjšanje teh izdatkov v proračunu samo navidezno, ker je izkazanih 143 milijonov din v proračunu železniškega ministrstva.

Povečali so se tudi izdatki za pravosodje, vojno in mornarico za skupno 400 milijonov din. Predvidevajo pa se večji izdatki tudi pri produktivnih ministrstvih, tako pri železnicah za 251 milijonov, predvsem za vzdrževanje prog in materiala ter rekonstrukcijo nekaterih prog ter 10 milijonov za pristanišča. Pri poštnem ministrstvu je od skupnega povečanja 39,2 milijona din namenjenih 302 milijona za razne nabave, 9 milijonov din pa za subvencijo paroplovnim družbam.

Od povečkov pri fin. ministrstvu v višini 77,1 milijona gre za samo finančno upravo 20,5, za upravo monopolov 35,4, za Belje 28,5 in za sladkorno tovarno na Čukariji 18,5 milijona din.

Finančni minister nadalje našteva večje izdatke za razna državna podjetja, tako 16,8 milijona za nove stavbe monopola, 36 milijonov za novo palačo uprave drž. monopolov v Beogradu (brez nove reprezentativne palače v Beogradu menda ne more biti noben proračun), 10 milijonov za novo poslopje Centralnega zavoda za proizvodnjo serumov ter večje postavke še za celo vrsto drugih novih naprav in stavb v južnih banovinah.

Proračun prosvetnega ministrstva je zvišan za 52,2, zunanjega za 31,9 (ali je res potrebno tako ogromno zvišanje), gradbenega za 20,9, kmetijskega za 9,6, trgovskega za 4,5 milijona, izdatki ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje za 10,1, ministrstva za ljudsko telesno vzgojo pa za 1,2 milijona din.

Število drž. nameščencev

se skupno zviša za 5.734 oseb, ter se ti novi nameščenci razdele takole: vrhovna drž. uprava 106, justica 336, prosveta 1.156, notranje ministrstvo 1.084, vojno ministrstvo 1.005, gradbeno 121, prometno 575, poštno 511, kmetijsko 47, socialne politike 131, trgovsko ministrstvo 107.

Za 300 milijonov dinarjev premajhni dohodki

Po proračunskem predlogu so se izkazali sedanji dohodki premajhni za 300 milijonov din. Teh

300 milijonov bo kritih takole: s fiskalnimi ukrepi se morejo povečati dohodki neposrednih davkov, taks in trošarin za 152,5 milijona din, da ostane nepokritih samo 147,5 milijona din ali nekaj nad 1% vsega našega proračuna. S posebnim amandmanom pa se bo našlo kritje tudi za ta izdatek.

Višji davčni dohodki proračunani

Neposredni davki so proračunani na 2.955,5 ali za 256 milijonov več ko po lanskem proračunu. Povečala naj bi se zemljarina za 5, zgradarina za 19, pridobnina za 30, družbeni davek in davek na dividende za 20, uslužbenški davek za 20, davek na poslovni promet za 10 ter dohodek od zaostalih davkov za 5 milijonov din.

Posredni davki naj dajo 187,5 milijona din več dohodkov. Od tega odpada 107 na trošarine, od katerih odpade 95 milijonov na naravni prirastek, 12 milijonov pa na zvišanje nekaterih postavk, takse bodo dale 55 milijonov din več, od česar odpade na dedne takse 40 milijonov, ker da so bile te dosedaj premalo izkoriščene; pri carinah je predvideno zvišanje dohodkov za 25,06 milijona. Finančni minister je v svojem nadaljnjem ekspozeju dokazoval na podlagi v letošnjem proračunskem letu doseženih dohodkov, da je njegovo optimistično presojanje državnih dohodkov upravičeno.

Finančni minister je to utemeljeval tudi z znanimi podatki Narodne banke o našem gospodarstvu, o napredku naše industrije, katere dohodki da so se povečali za 1100 milijonov din, z dvigom indeksa rudarske proizvodnje, z večjim številom obrtniških in trgovinskih obratov, z izboljšanjem razmer na denarnem trgu, s stabiliziranim tečajem dinarja, z večjo zaposlenostjo delavstva itd. Na koncu svojega ekspozeja je še dejal, da dobi finančni minister pooblastilo, da zniža materialne izdatke za 10%, če bi se to pokazalo potrebno za ohranitev proračunskega ravnovesja.

Trgovski lokal, primeren za obrtnika, čevljarja, krojača itd., ali pa tudi za prodajalno v bližini trnovske cerkve se odda. Poizve se pri Oroslavu Dolencu, Ljubljana, Cerkvena ulica 21.

Politične vesti

Zasedanje Balkanske zveze se je začelo. Listi poročajo, da je njegov glavni namen doseči vstop Bolgarske v Balkansko zvezo, kar ne bo lahka stvar z ozirom na bolgarske aspiracije na Balčik.

Nemški listi živahno komentirajo sestanke Balkanske zveze ter so nekateri komentirali tudi manj ugodni. Tako pišejo nekateri listi, da bo imela Balkanska zveza uspeh, če ne bo ponavljala napake Male antante, ki je navadno štetvala prebivalstvo vseh treh držav in nato nastopala, kakor da bi bila Mala antanta velesila. Le če bo Balkanska zveza znala vedno pokazati pravo elastičnost, bo mogla imeti uspehe. Če si bo pa več domišljala kakor je, ne bo imela dolgega življenja.

O prvih dveh sejah stalnega sveta Balkanske zveze je bilo izdano uradno poročilo, ki pravi, da je svet proučil vsa mednarodna vprašanja preteklega leta in ugotovil popolno soglasje glede interesov balkanskih držav. Svet je tudi razpravljal o solunskem sporazumu in poudaril željo balkanskih držav po miroljubni politiki.

Jugoslavija je priznala vlado gen. Franca že 15. februarja. Oficialno pa bo obveščena javnost o tem v skupni izjavi vseh držav Balkanske zveze o priznanju Francovega režima.

Predsednik španske republike Azana je poslal min. predsedniku Negrinu ultimatum, da mora takoj odstopiti in omogočiti mir, čeprav bi pomenil ta kapitulacija. Če tega Negrin ne bo storil, potem bo Azana najprej Negrina odstavil, nato pa sam odstopil in bo republikanska vlada s tem izgubila svojo legitimnost. Na vsak način se mora ustaviti nadaljnje prelivanje krvi v Španiji.

Če bo republikanska vlada to zahtevo Azane sprejela, še nikakor ni gotovo, ker se z druge strani poroča, da je med republikanskimi oficirji močno gibanje, da se boj nadaljuje. Zelo pa se trudita za dosego premirja Francija in Anglija, ki skušata pripraviti generala Franca do tega, da bi proglasil generalni pardon za vse, ki so se borili za republikansko vlado ali jo podpirali.

Sestanka Franca s Hitlerjem in Mussolinijem zaradi definitivne ureditve španskega vprašanja ne bo, kakor se uradno objavlja z italijanske strani.

Gen. Franco je nakazal italijanski vladi velik znesek, s katerim je skoraj popolnoma plačal vojne dolgeve nacionalistične Španije. To plačilo je vzbudilo v diplomatskem svetu veliko pozornost in splošno se sodi, da je hotel gen. Franco dokazati Franciji in Angliji svojo popolno neodvisnost.

Gen. Franco je odklonil vse pogoje za sklenitev premirja in tudi vse pogoje za priznanje njegove vlade ter začel na madridski fronti veliko ofenzivo.

Poljski zunanji minister Beck odpotuje po Cianojem obisku v Varšavi v London. Pravijo, da se bo z angleškimi državniki razgovarjal predvsem o židovskem vprašanju, o Palestini in o poljskih kolonialnih zahtevah.

Poljski ministrski predsednik Sladkowski je odpotoval v Pariz. V poljskih uradnih krogih pravijo, da je njegovo potovanje popolnoma zasebnega značaja. Z druge strani pa se opozarja, da odpotuje Sladkowski v Pariz baš v času, ko je v Varšavi šef nemške državne policije Himmler in ko se pričakuje prihod grofa Ciana.

V Angliji sodijo, da Imredyjev odstop nima le notranje političnega pomena. Veliko pozornost posvečajo v Londonu tudi zblizevanju med Poljsko in Rusijo ter romunsko-poljski zvezi. Nekateri Angleži celo govore, da je v Podonavju za prihajal nov veter.

Nemški listi ostro zavračajo vesti nekaterih tujih listov, da ima Nemčija zavojevalne namene proti Romuniji in Madžarski.

Osrednja češkoslovaška vlada je odobrila novi proračun Češko-Slovaške v višini 3.191.367.300 K. Novi proračun izkazuje okoli 250.000 pre-sežka.

Predsednik Irske De Valera je izjavil, da v primeru vojne ne bi bila Irska nevtralna, temveč na strani Vel. Britanije.

Nova belgijska vlada je vendarle sestavljena, vendar pa brez belgijskih liberalcev. Mandatar krone Pierlot je sestavil vlado, v kateri so 3 katoliki, 3 socialisti in 5 politično neopredeljenih strokovnjakov.

Ministrski predsednik Sirije Džanila Mardam je odstopil. Ekstremisti in sirjski nacionalisti so nato priredili velike protifrancoske demonstracije. Nekateri listi poročajo, da je Sirija že proglasila svojo neodvisnost.

Denarstvo

Slovenske hranilnice na koncu leta 1938.

Zveza jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani je zbrala podatke o gibanju vlog pri včlanjenih 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah. Ti podatki kažejo zelo razveseljivo sliko. Ker večina hranilnic še ni pripisala obresti vlagateljem za leto 1938, je mogoče primerjati le stanje vlog brez obresti.

Vloge na knjižice kažejo porast od 603 milij. na 636 milij. din, vloge v tekočem računu od 402 milij. na 451 milij., skupne vloge pa od 1.005.391.520 na 1.087.251.460 din, torej za 81.859.940 din (t. j. za nad 8 % od prejšnjega stanja vlog), kljub temu, da so hranilnice v nemirnem septembru izplačale vlagateljem 54,3 milij. din več kot so od njih prejele. Po pripisu obresti za leto 1938, bodo znašale vloge pribl. 1120 milij. din. Pri 11 hranilnicah je bilo stanje vlog 31. dec. 1938 višje kot leta 1937. Vrstni red hranilnic po višini vlog (v milijonih din) je bil ta-le: Ljubljana (mestna) 391, Ljubljana (banovinska) 200,5, Maribor (ban.) 104,6, Maribor (m.) 88, Kranj (m.) 49, Celje (m.) 31,2, Novo mesto (m.) 27,8, Radovljica (m.) 21,1, Vrhnika (občinska) 18,1, Slovenj Gradec (okrajna) 17,2, Kamnik (m.) 13,7, Ljubljana (Hran. kmetijskih občin) 12,8, Ptuj (m.) 12,3, Krško (obč.) 10,9, Brežice (m.) 9,2, Črnomelj (m.) 8,5, Slov. Bistrica (okr.) 8,2, Škofja Loka (m.) 7,2, Sv. Lenart (okr.) 6,5, Gor. Radgona (obč.) 6,2, Marenberg (obč.) 5,3, Ljutomer (m.) 4,3, Ormož (m.) 4,2, Kojncje (okr.) 4,1, Murska Sobota (obč.) 4,1, Kozje (obč.) 3,3, Kostanjevica (ob.) 2,2, Rogatec (ok.) 1,5 milij. din.

Ker se je Mestna hranilnica ljubljanska odpovedala v l. 1938. zaščititi, so znašale pri 14 zaščitnih hranilnicah vloge 106,5 milij. din. Medtem ko so imele te hranilnice dne 31. dec. 1937. le 7,1 milij. din je novih (razpoložljivih) vlog, se je ta znesek predvsem po zaslugi likviditetnih kreditov Narodne banke potrojil na 21.971.162 din. Proste vloge predstavljajo pri nekaterih hranilnicah že skoro polovico vlog (n. pr. Brežice 43,1 %, Ljutomer 42,4 %, Črnomelj 39 %, Slov. Bistrica 37,6, Rogatec 31,4 %). Pri nekaterih hranilnicah še niso rešene prošnje za kredite Narodne banke. Oproščene vloge zaupajo vlagatelji večinoma naprej svojim hranilnicam.

Ti podatki kažejo torej precejšnje zboljšanje položaja pri hranilnicah in na našem denarnem trgu.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 15. febr. navaja naslednje izpremembe (vse številke v milijonih din):

Kovinska podloga se je zvišala za 0,3 na 1912,1.

Devize izven podloge so padle za 4,6 na 467,2.

Vsota kovanega denarja se je povečala za 4,8 na 344,1.

Posojila so padla za 4,53 na 1.666,6, in sicer so se menična posojila zmanjšala za 4,5 na 1.628,6, lombardna pa so se zvišala za 0,2 na 37,9.

Razna aktiva so se zmanjšala za 6,4 na 2021,2.

Obtok bankovcev se je znižal za 99,0 na 6436,6.

Obveze na pokaz pa so se zvišale za 76,3 na 2239,1.

Razna pasiva so narasla za 12,4 na 201,9.

Skupno kritje se je znižalo od 28,42 % na 28,32 %, samo **zlato kritje** pa od 28,16 na 28,08 %.

Obrestna mora je ostala še nadalje nespremenjena in nevarnost je, da bo ostala nespremenjena tudi še po običnem zboru Narodne banke.

Za novega upravnika Drž. hip. banke je bil imenovan dr. Mlomiir Glomazič, dosedaj glavni inspektor banke.

V Narodni banki se proučuje vprašanje sistemizacije in poenostavitve deviznih predpisov, katerih je danes že toliko, da se že skoraj nihče več ne spozna. Na-

rodna banka je zato sklenila, da bo vse devizne predpise revidirala. Bilo bi res skrajno potrebno.

Glavna skupščina Zanatske banke bo 19. marca v Zanatskem domu v Beogradu, Delnice je treba položiti vsaj sedem dni pred glavno skupščino pri banki ali njenih podružnicah.

Zlata podloga francoskega deviznega fonda se je po podatkih francoskega finančnega ministrstva povečala od 4 milijard v novembru 1938 na 17 milijard v februarju 1939. Povečanje zlata podloge ni posledica vrnitve pobeglega kapitala, temveč zboljšanja francoske plačilne bilance.

Novi devizni predpisi za tuje in domače potnike

Narodna banka je obvestila vse pooblaščenec denarne zavode in vse pooblaščenec menjalnice, da morejo tuji državljani vnesti pri vstopu v našo državo in iznesti pri zapuščenju našega ozemlja tuja plačilna sredstva na naslednji način:

1. Vnos iz tujine in uporaba v državi: pri vstopu v našo državo mora vsak tujec, če si hoče zagotoviti pravico kasnejšega iznašanja, prijavit pristojnim carinskim organom vsa plačilna sredstva, ki jih vnaša (efektivne tuje valute, učinkovite dinarje, čeke na tuje valute in dinarje) ter morajo carinski organi v potrdilih, ki jih o tem izstavljajo, posebno jasno označiti, če gre za učinkovite bankovce ali čeke. Pri zapisovanju čekov se mora zapisati tudi številka vsakega posameznega čeka poleg zneska valute, na katero se glasi. **V državo prinesena sredstva morejo tuji uporabljati:**

a) učinkovite dinarje (razen kosov po 500 in 1000 din), kakor tudi dinarske čeke — v kolikor je plačilo po obstoječih deviznih predpisih dovoljeno — za stroške vzdrževanja v državi;

b) učinkovite tuje valute smejo tuji prodajati za dinarje samo pooblaščenim zavodom in menjalnicam, čeke na tuje valute pa samo pooblaščenim zavodom (I) pod pogojem, da zavodi in menjalnice zapišejo na posameznih carinskih potrdilih zneske odkupljenih valut in čekov v tuji valuti, ko tudi izplačane zneske v dinarjih ter dostavijo podpis in datum odkupa;

c) na podlagi nalogov tujih korespondentov morejo izplačati pooblaščenim zavodom in menjalnicam vrednost v dinarjih za prejele svobodne devize, toda pod pogojem, da na potrdilih carinarnic zapišejo odkupljene zneske svobodnih deviz na isti način ko odkupljene zneske v dinarjih;

č) tuji smejo menjati eno vrsto učinkovite bankovcev v druge, vendar pa za slabe valute ne smejo dajati v nobenem primeru svobodnih valut. Pooblaščenim zavodom so dolžni, da tudi izvršene zamenjave zapišejo na carinskih potrdilih ter označijo znesek in vrsto valut, ki so jih prejeli in ki so jih izdali tujcu v zameno;

d) v primerih, ko prejema tuji učinkovite valute in čeke iz tujine v denarnih pismih, naslovljenih na njih ime in na njih bivališče v naši državi, se morajo te pošiljke odpirati pri centrali ali podružnici Narodne banke, v kolikor si kdo hoče zagotoviti pravico kasnejšega iznosa iz naše države na isti način kakor v prej navedenih primerih.

2. Pri zapuščenju naše države smejo tuji iznesti:

a) ostanek nepotrošenih učinkovite dinarjev, ki mora biti sorazmeren času njih bivanja v naši državi, zmanjšan za znesek, ki je bil prvotno vnesen po potnem listu, razen kosov po 500 in 1000 din;

b) največ 200 din, če ti izvirajo od prvotno vnesenih tujih valut in čekov, prodanih na reden način v naši državi;

c) nepotrošene količine vnesenih učinkovite valut, ki morajo biti sorazmerno prebitemu času v naši državi, zmanjšane za znesek po potnem listu. Valute se smejo iznašati v isti vrsti valut, ki jih je potnik prinesel ali v drugih vrstah, če so se te zame-

njale pri pooblaščenem zavodu ali pooblaščenim menjalnicam in če so zapisane na potrdilu carinarnice;

č) čeke na tuje valute, toda samo pod pogojem, če gre za iste čeke, ki so bili prvotno prineseni v državo (ista številka, isti znesek in ista vrsta valute), kar mora biti razvidno iz potrdila carinarnice.

3. Rok za iznos. Prvotno prinesena plačilna sredstva smejo iznesti tuji pri zapuščenju naše države na prej razložen način, in sicer:

Odlok finančnega ministra

V zvezi z okrožnico dev. št. 101 z dne 17. decembra 1938. ter okrožnico dev. št. 5 z dne 11. januarja 1939. sporoča Narodna banka, da je finančni minister izdal pod št. 7493/VIII z dne 7. februarja 1939. odlok naslednje vsebine:

Čl. 4. pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami se doda še odstavek, ki se glasi:

Določila iz 1. odstavka tega člena se nanašajo tudi na tuje, ki stalno žive v naši državi, v kolikor bodo pri predložitvi potnih listov predložili tudi dokaze pristojnih policijskih oblasti, da bivajo v naši državi stalno najmanj šest mesecev.

Pri tej priliki se dajejo pooblaščenim zavodom in menjalnicam naslednja navodila glede postopanja pri prodaji deviz in valut potnikom, ki potujejo v tujino.

1. Tuja plačilna sredstva se smejo prodajati vsem našim državljanom in tujcem, ki stalno žive v naši državi (dokazilo naših policijskih oblasti o najmanj šestmesečnem bivanju v mejah naše države), v mejah čl. 4 pravilnika o urejevanju prometa z devizami in valutami, oziroma v mejah posameznih turističnih sporazumov, v kolikor gre za odhod v državo, s katero je sklenjen tak turistični plačilni sporazum.

2. Prodajati se sme samo na podlagi potnih listov pravilno vidiranih po diplomatskih zastopnikih države, v katero odhaja potnik. Izjemoma se sme prodajati tudi brez tega viza, če gre za potovanje v državo, za katero ni potreben vizum.

3. Pooblaščenim zavodom za poslovanje z devizami in valutami (I) smejo prodajati na podlagi potnih listov za odhod v neklirinške države svobodne devize in svobodne valute, pooblaščenim zavodom za poslovanje z valutami in za izdajanje izvoznih potrdil (II) kakor tudi pooblaščenim menjalnicam (III) pa samo svobodne devize, ne pa tudi čeke. Pri odhajanju v klirinške države se ne smejo v nobenem primeru prodajati svobodne devize in valute, temveč samo čeki, akreditivi in učinkovite valute one države, v katero potnik potuje. A tudi v tem primeru smejo izdajati čeke in izvrševati vplačila v posamezne kliringe, oziroma akreditiranja v smislu turističnih sporazumov samo polno pooblaščenim zavodom (I).

4. Na potne liste, vidirane za klirinške in neklirinške države, se smejo prodajati po prej povedanih pogojih, vendar pa sme potnik v teh primerih iznesti največ tri četrtine zneska, ki je predviden z ev. turističnim sporazu-

a) tranzitni potniki v roku enega meseca od dneva vnosa;

b) tuji, ki prihajajo v našo državo kot potniki in to turisti, t. j., če jim je naša država skrajni cilj potovanja v roku 60 dni od dneva vnosa.

4. S tem se zamenjujejo vse dosedanje odredbe in navodila, ki se nanašajo na vnos in iznos valut ter deviz po tujih potnikih. Če bi bila pooblaščenim zavodom ali menjalnicam potrebna kakršna koli naknadna pojasnila, se morajo v vsakem konkretnem primeru obrniti na Centralo Narodne banke.

mom s klirinško državo, v katero potnik odhaja, poleg tega pa še največ polovico zneska, predvidenega za neklirinške države v svobodnih devizah, oziroma valutah. Pooblaščenim zavodom se morajo po potnih dokumentih prepričati, če je potnik namenoma odšel v neklirinške države, za katere je prej kupoval tuja plačilna sredstva. Če se ugotovi, da sta pooblaščenim za-

Seja predsedništva Centrale industrijskih korporacij

Železniške tarife se nameravajo povišati za 5 odstotkov

Pod predsedstvom g. Avgusta Praprotnika je bila 15. februarja v Beogradu seja predsedništva Centrale industrijskih korporacij.

Na seji se je najprej razpravljalo o kontroli uvoza surovin in o pomanjkanju deviz za njih nabavo. Konstatiralo se je, da so nastale po razširjenju seznama kontroliranih predmetov velike težave pri nabavljanju bombaža, loka in drugih predmetov. Vsi ukrepi se glede uvoza izdajajo na kose in bi bilo želeto, da bi se enkrat vsa ta vprašanja proučila v okviru izdelanega gospodarskega programa. Tajništvo CIK je v mnogih konkretnih primerih opozorilo pristojne oblasti na potrebo bolj liberalnega postopanja. V vseh teh vprašanjih bo na pristojne v bodoče najbolj vplival dotok deviz.

Ugotovilo se je nadalje, da se razvija državno denarstvo na račun zasebnega, ne da bi pri tem tudi prevzemalo njegove funkcije. Zlasti se to občuti pri kreditiranju industrije. V zvezi s tem se je zopet pokrenilo vprašanje ustanovitve industrijske banke. Tajništvo CIK bo skupno z beograjsko industrijsko zbornico znova proučilo to vprašanje.

Za gospodarski načrt in industrijski program zbira tajništvo CIK še nadalje gradivo, potrebno sodelovanje z državnimi uradi pa se še ni moglo doseči.

Seja je razpravljala nadalje o izvajanju uredbe o vojnih invalidih ter se je ugotovilo, da mora tajništvo gledati na to, da se bodo pri izdaji pravilnika o izvajanju uredbe upoštevali tudi predlogi industrijskih organizacij.

Centrala bo tudi intervenirala, da se imenujejo pri vseh ustanovah delavskega zavarovanja delegati obveznih industrijskih organizacij.

Pripravlja se linearno zvišanje železniških tarif za prevoz blaga za 5 %, in sicer ne samo za notranji promet, temveč tudi pri izvo-

Mogočna zdravilna moč narave

se še posebno izraža v naravni ROGAŠKI SLATINI

vod ali menjalnica prodala tuja plačilna sredstva, čeprav se iz predhodnih potrdil tujih oblasti ni videlo, da je potnik potoval v dotično neklirinško državo, sta ta zavod in menjalnica odgovorna po kazenskih sankcijah. Vsak posamezen primer, za katerega bi se ugotovilo, da so bila kupljena tuja plačilna sredstva, potnik pa da ni odpotoval v državo, za katero je prej izvršil nakup, morajo pooblaščenim zavodom ali menjalnicam takoj prijaviti Narodni banki ter navesti natančno ime, bivališče, naslov dotične osebe ter številko, datum in ime oblasti, ki je izdala potni dokument.

5. Vse prodaje po potnih listih morajo pooblaščenim zavodom in menjalnicam zapisovati v potne liste, v katere morajo zapisati tudi številke, datume, tudi ev. specialnih pooblastil, na podlagi katerih prodajo večje zneske, kakor pa so oni po čl. 4. deviznega pravilnika.

Vse odredbe prejšnjih navodil, ki s temi niso v soglasju, se razveljavljajo.

zu blaga. Sklenilo se je, da obišče posebna delegacija železniškega ministra in da ga skuša prepričati, da ni sedaj čas za zvišanje tarif, ker je gospodarska depresija na pomolu.

Prihodnja seja predsedništva Centrale ind. korporacij bo maja meseca z naslednjim dnevnim redom:

1. vloga industrije v narodnem gospodarstvu države.

2. vprašanje gospodarskega programa in

3. reorganizacija socialnega zavarovanja.

Končno je seja sklenila, da se ustanovi pokojninski fond nameščencev Centrale industrijskih korporacij.

Devizni predpisi za nabavo surovin bodo omiljeni?

Predsedništvo Centrale industrijskih korporacij je obiskalo po seji finančnega ministra ter mu razložilo težave, ki jih mora premagovati industrija zaradi deviznih predpisov pri nabavi surovin iz neklirinških držav. Fin. minister Djuričić je zelo pazljivo poslušal izvajanja industrijskih zastopnikov ter jih pozval, da mu predložijo konkretne predloge, kako bi se mogli ti predpisi če že ne odpraviti, pa vsaj omiliti. V isti stvari so zastopniki Centrale industrijskih korporacij obiskali tudi trgovskega ministra Tomića, ki je tudi obljubil, da bo v najkrajšem času proučil to vprašanje. Upati je torej, da se bo industriji nabava surovin olajšala.

POSOJILA

različna, proti primernemu jamstvu preskrbam hitro in strogo kulantno

RUDOLF ZORE, Ljubljana
GLEDALIŠKA ULICA 12
Telefon 38-10 Znamka 3 Dtn

Izvozniki suhih in nasoljenih črev

za Nemčijo in bivšo Avstrijo se opozarjajo, da je ta izvoz kontingentiran in da spada pod kontrolo Zavoda za pospeševanje zun. trgovine. Ker veljajo kontingenti v natančno določeni vrednosti za posamezno tromesečje, morajo izvozniki takoj prijaviti, kakšne količine črev nameravajo izvoziti do konca I. tromesečja v Nemčijo, da bi se mogle količine razdeliti v okviru dovoljenih kontingentov med izvoznike. V prijavi se morajo navesti: količina v kg, vrsta blaga, način zaobale, natančen naslov kupca, vrednost v RM po vrstah. Za izvoz črev v klirinške države so potrebna potrdila Zavoda. Po izvršenem izvozu morajo izvozniki poslati Zavodu kopijo fakture z vsemi podatki.

Zunanja trgovina

Trgovinska pogajanja z Madžarsko se začne v aprilu. Sedanja pogodba, ki je bila podaljšana za šest mesecev, bo po pogajanjih znatno spremenjena.

Zaradi odlične kakovosti novega tobaka ter majhne količine se je v Grčiji zelo dvignila cena tobaku, za nekatere vrste celo za 30%. Kljub temu pa je povpraševanje iz tujine zelo veliko ter se je pojavil kot kupec tudi francoski monopol, ki prej ni kupoval tobaka v Grčiji.

Poskusi z gojitvijo banan v Grčiji so se obnesli. Posebno na otoku Kreti uspevajo banane dobro. Tu bi se moglo na hektar pridelati 15 do 16 tisoč kg banan.

Francija je v primeri z lani povečala v januarju izvoz motornih vozil od 1.709 kosov v vrednosti 48 milijonov frankov na 2.420 voz v vrednosti 69,8 milijona frankov.

Angleška proizvodnja bombažnih prediv je padla od 1,35 na 1,05 milijona liber, izvoz bombažnih tkanin pa od 1,92 na 1,39 milijona kvadratnih jardov. Od l. 1880. še ni bil angleški izvoz bombažnih tkanin tako majhen.

Ruska trgovinska delegacija v Londonu je končala svoje delo ter ugotovila, da je padel ruski izvoz v Anglijo v l. 1938. od 28,4 na 18,4 milijona funtov, ruski uvoz iz Anglije pa se je zvišal od 3 na 6,4 milijona funtov.

Avstralija je v zadnjih tednih izvozila v Rusijo nad 60.000 ton pšenice.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. železnic v Ljubljani sprejema do 24. februarja ponudbe za dobavo rešilnih skrinjic.

Gradbeni oddelek direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 24. februarja ponudbe za dobavo topolovih ploščic, strešne in židne opeke.

Direkcija drž. železnic v Subotici sprejema do 24. februarja ponudbe za dobavo firneža, svinčenega minija, svinčenega belila in cinkove bele barve; do 28. februarja za dobavo 23.000 kg katrana.

Mornarska komanda v Šibeniku sprejema do 25. februarja ponudbe za dobavo raznega ročnega orodja, strugačev, nožev, lopat, raznih pil, kladiv, klešč, dlet, rašpl, ročnih svedrov, škarij idr.

Štab mornarice kralj. Jugoslavije

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

v Zemunu sprejema do 27. februarja ponudbe za dobavo 15.000 parov bombažnih nogavic; dne 3. marca bo pismena licitacija za dobavo motornega olja in bencin-alkohola.

Uprava zavoda »Čačak« v Čačku sprejema do 27. februarja ponudbe za dobavo raznih potencijometrov; 28. februarja raznih elektronskih cevi.

Uprava zavoda »Obilicevo«, Kruševac, sprejema do 28. februarja ponudbe za dobavo firneža, smirkovega platna, vijakov, ščetk, me-

tel, sidola, kavčukastih cevi, kavčuka na ploščah, kavčukastih zapuščačev, raznih manometrov, raznih ventilov idr.

»Dravska radionica« v Ljubljani, Kobaridska ul., sprejema do 4. marca pismene ponudbe za dobavo nafte, cilindričnega in strojnega olja, bencina, petroleja in tovtotne masti.

LICITACIJE:

Dne 5. marca bo pri »Komandi baze rečne flotile« v Novem Sadu licitacija za dobavo 2000 m³ drv.

Dne 6. marca bo v intendanturi pomorske obalske komande v Splitu licitacija za dobavo 5100 m³ drv.

Dne 6. marca bo pri upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo 200.000 kg kalijevega solitra.

Dne 7. marca bo pri direkciji pomorskega prometa v Splitu licitacija za dobavo verig s škripci za plutačo.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Položaj na žitnem trgu

Posebno poročilo »Trgovskega lista«

Inozemska žitna tržišča

Tendenca ni bila na vseh borzah enaka; medtem ko so čezmorske terminske borze zabeležile boljše tečaje, so tečaji na evropskih borzah deloma nazadovali. Vzrok temu je ponajveč ponudba iz druge roke, ki je nudila blago izpod svetovne paritete. Največ je bila nudena argentinska pšenica.

Po mnenju strokovnjakov in po poročilu Mednarodnega poljedeljskega instituta v Rimu je pričakovati v naslednji sezoni na svetovnih tržiščih pomirjenje tendence za pšenico, kar je v zvezi s slabim stanjem posevkov, ki so v primeri z lanskimi veliko slabši, razen tega pa je tudi površina dosedanjih posevkov manjša od lanske.

Žetev pšenice v Avstraliji je bila končana konec meseca januarja in znaša žetveni prinos okrog 39,9 milij. mq. Poraba se ocenjuje na 15,2 milij. mq., tako da bo imela Avstralija po teh podatkih presežek 14 milij. mq.

Romunska vlada je rok za premije pri izvozu pšenice podaljšala do 9. marca t. l. — Premija znaša 13.000 — lejev za 100 q izvožene pšenice. Presežek pšenice za izvoz iz Romunije se cenil na 18,5 milij. mq. Kot kupec za romunsko pšenico se je pojavila Italija, ki namerava nabaviti večje količine. Manjše količine je Romunija prodala v mesecu januarju Švici, to pa po veliko nižjih cenah kot je Švica kupila pšenico v Madžarski. Za romunsko koruzo je dovolj reflektantov in radi tega ni nikakrvojnjo razvija. Ponudba je zaradi tega pa ne dobi izvoznik tudi nobene premije.

Koruzi: Tečaji za koruzo so v Buenos Airesu nadalje nazadovali. Vremenske prilike so v Argentini zelo ugodne in rastlina se radi dovoljne vlage vsepovsod povoljno razvija. Ponudba je zaradi tega precejšnja, medtem ko so kupci rezervirani.

Domača tržišča

Na domačih tržiščih se je tendenca za koruzo nekoliko popravila. Povpraševanje srbskih mlinov in deloma povpraševanje mlinov iz Slavonije ter Bačke je ugodno vplivalo na razvoj cen. Največja ponudba je v gornjebanatski pšenici, ki je v letošnji sezoni radi oddaljenosti precej zanemarjena in pa radi tega, ker so ostale proveniencije v kvaliteti ravno tako odlične. Vest, da se bo naš izvoz v Italijo povečal, je tudi ugodno vplivala na razvoj cen. Enako je na prodajalce vplivalo tudi poročilo o prodaji žita, živine in lesa v vrednosti 50 milij. din za Palestino. Te prodaje bodo izvršene ponajveč proti plačilu v de-

vizah in le majhen del bo plačan v dinarjih iz raznih vezanih dinarskih računov.

Cene pšenice so se zboljšale za 1—2 din in notira okolica Novega Sada ter Srednje Bačke din 155, gornje-bačka 154—155, okolica Srbobrana din 155—156, bačka poštiška, okolica Starega Bečaja din 157—158, bačka-bankut, 80,71 % primesi din 157—158, gornje banatska 154—155, srednje banatska na ozkotirni progi din 152—153, južno banatska, pariteta Vršac din 154—155, sremska in slavonska notira din 154—156.

Koruzi

Februarski termin, ki je moral biti disponiran 15. t. m., je povzročil na domačih tržiščih koruze precejšnjo mlačnost. Velike prodaje časa primerno suhe koruze so morale biti ponajveč stornirane, ker kupci niso mogli dati dispozicij in je povpraševanje iz Srbije popolnoma izostalo, to pa ponajveč iz razloga, ker časa primerno suha koruzi še ni sposobna za mletje. Baš ta okoliščina pa je — naravno — imela vpliv tudi na ostale termine. Situacija se je v poslednjih dnevih stabilizirala, ker je ponudba iz druge roke prenehala, dočim pa prva roka pri sedanjih cenah ne hiti s prodajo. V splošnem je tako za promptno, kakor tudi za terminsko koruzo zelo malo zanimanja; prav tako je pri teh znižanih cenah malenkostna tudi ponudba. Času primerno suha koruzi pariteta Indijija, ali pariteta Vršac notira iz druge roke din 92, medtem ko prva roka zahteva din 95—. Umetno sušena koruzi notira Banat din 106—107, pariteta Vršac din 107—108, predčasno suha koruzi pa notira Banat din 96—97, pariteta Indijija din 98—99. Koruzi za marec, april, maj notira din 105—106; za

april, maj, junij din 106—107, za maj, junij, julij din 107—108.

Moka: Situacija je še vedno nespremenjena slaba in notira dobra bačka ali banatska moka din 245—250, merkantilna moka din 240—242,50.

Krmilna moka: Za krmilno moko je nekoliko interesa iz Dalmacije in notira banatska blago din 107,50—110—, sremsko-slavonska moka pa din 112—114.

Otrobi: Izvoza ni; v poštev prihaja samo domač konsum. Bački otrobi notirajo din 103—105, sremsko-slavonski din 100—102, banatski pa 98—100 dinarjev.

Oves: Povpraševanje vojnih dobaviteljev je popustilo, ponudbe so malenkostne po ceni din 165 do 167,50 Srem ali Slavonija.

Rž: Cene so stalne od 140—145 oziroma do 147 dinarjev; konsum je normalen. Pri nas v Sloveniji ni veliko potrebe po tem blagu; vsega skupaj se letno porabi po nekoliko deset vagonov.

Ječmen: Povpraševanje je stalno znatno in tudi cena zadovoljiva. Pri nas ga rabijo predvsem domača podjetja za žitno kavo; precej ga pa uvažajo naše pivovarne, seveda le boljšega pivovarniškega.

Ajda: Naše domače ajde, zlasti gorenjske, ni več. Še največ je bilo do nedavna na razpolago prekmurskega blaga po ceni din 135 do 140 za 100 kg franko prekmurska nakladalna postaja. Seveda pa so tudi prekmurske zaloge že močno izčrpane predvsem zaradi znatnega izvoza v Nemčijo ob ugodnih cenah. Veliko tega blaga pa je bilo prodanega tudi v obmejnem prometu kar na voh. Cena je že čvrstejša.

Proso: Današnja cena za blago domače proveniencije je od 130 do 135 dinarjev za 100 kg fko slovenska nakladalna postaja. Domače zaloge so še zadostne.

Doma in po svetu

Nj. Vis. knez namestnik Pavle je sprejel v Belem dvoru v poslovilni avdijenci bivšega ministrskega predsednika dr. Milana Stojadinovića.

Za častnega meščana Ljubljane je izvolil ljubljanski obč. svet soglasno 3. maja 1938. dr. Antona Korošca zaradi njegovih zaslug za slovenski narod. V ponedeljek popoldne je župan dr. Adlešič na slovesni seji obč. sveta izročil dr. Korošču diplomu o častnem meščanstvu in častno darilo. V svojem govoru se je zlasti spominjal zaslug dr. Korošca l. 1917. in 1918. ter njegovih prizadevanj v korist slovenskih kulturnih institucij. — Za pozdrave in ovacije se je zahvalil dr. Korošec s krajšim govorom, v katerem je naglasil, da je postal čisto ljubljanski meščan, da ljubi Ljubljano in da jo bo ljubil do konca življenja. Ljubljancem so mu priredili prisrčne ovacije.

O političnem programu vlade pišejo »Novosti«: V političnih krogih se naglašja, da hoče vlada g. Cvetkovića utreti ravno pot za rešitev hrvatskega vprašanja s pomočjo iskrenega, odkritega in enakovrednega sporazuma med Srbi in Hrvatimi, ki ga danes dejansko ni. Politični krogi v Beogradu naglašajo, da bo vlada g. Cvetkovića odigrala svojo zgodovinsko vlogo v našem notranjem življenju samo, če se ji le posreči ustvariti predpogoje za likvidacijo našega najvažnejšega in najbolj bolečnega notranjega vprašanja z odrinjenjem vsega onega, kar je napoti iskrenemu in pra-

vilnemu pojmovanju jedra vse zadeve. Kar je temu pojmovanju napoti, nadaljuje list, je samo ambicija in osebni interesi nekkih ljudi, ki nimajo nikake opore v narodu. To se je videlo tudi pri izvolitvi skupščinskega predsedništva, ko je oddala ta skupina bele listke ter je bilo takšnih glasovalcev samo 35.

»Hrvatski dnevnik« razpravlja o političnem položaju ter pravi med drugim: »Nič tujega nečemo, vsakemu svoje, torej tudi nam naše! To je geslo vsega hrvatskega naroda. Nikomur ne priznavamo večje vrednosti, nikomur ne dajemo prednosti pred seboj! O sporazumu s Hrvati imajo pravico govoriti samo tisti, ki so pripravljene biti pravi partnerji, ne pa varuhi. Partnerji se spoznavajo po zvezi, ki se čuti med njihovimi besedami in njihovimi dejanji. Kjer se postopa tako, da druga stranka ni ravnopraven subjekt, tu se takoj zasliši glas naroda, ki noče biti manjvreden objekt.« List spominja nato, kako je papež Pij XI. dejal, da je hrvaški narod star narod. On, ki nikdar ni bil na Hrvatskem, je to spoznal, drugi pa tega niso spoznali. Nato list nadaljuje: »Hrvatski narod zahteva, da je njegova domovina svobodna in enakovredna drugim. Ne objekt, temveč subjekt, ne podrejena, temveč enaka drugim, ne berač, ki dobiva miloščino, temveč gospodar na svojem in enako odločujoč činitelj, kadar gre za skupne interese.«

Za predsednika finančnega odbora senata je bil izvoljen bivši finančni minister Dušan Letica. Za dopisnega člana beograjske akademije je bil izvoljen med drugimi tudi dr. Niko Zupanić, ravnatelj etnografskega muzeja v Ljubljani. K imenovanju zaslužnemu

znanstveniku iskreno čestitamo, tembolj, ker se z neke strani skuša že dolgo iz neznanstvenih razlogov omalovaževati delo g. dr. Nika Zupanića.

Društvo za ceste je sklenilo, da priredi od 1. do 9. aprila veliko razstavo o naših cestah na beograjskem velesejmu.

Izkoriščanje bakrenih rudnikov pri Demir Kapiji namerava prevzeti neka češka industrijska skupina, kateri načeluje firma Pettschek, ki je morala sedaj ustaviti svoje poslovanje v sudetskem ozemlju zaradi arijskega paragrafa. Družba bo investirala v rudnik okoli 50 milijonov din.

Lisabonski kardinal Cerejeira je odletel v letalu v Rim, da se udeleži konklave. To je prvi primer v zgodovini, da pride kardinal na konklave v letalu.

V Franciji je bilo obsojenih 76 španskih republikanskih oficirjev zaradi tihotapsva zlata, ker so našli pri njih velike količine zlata in draguljev. Oficirji so se zagovarjali s tem, da so dobili od republikanske vlade naročilo, da ponesejo to zlato in dragulje v Francijo. Bili so obsojeni na zaporno kazen ter na plačilo globe v višini 18 milijonov frankov.

Predsednik trgovinske zbornice USA Davis je v nekem svojem govoru obtožil predsednika Roosevelta, da uvaja gospodarsko in politično diktaturo. Dejal je, da Roosevelt kontrolira velik del nalaganja kapitala v industrijske investicije, da določa delovni čas delavcev, da določa cene in prisiljuje banke, da nalagajo svoj denar v državne bonde, namesto da bi banke podpirale zasebno iniciativo. Kljub temu pa traja kriza še nadalje.

Mednarodno razstavo avtomobilov in motociklov je otvoril v Berlinu kancelar Hitler.

Zračna zveza med Londonom in Varšavo se bo v kratkem vpotala.

V državi Peru so skušali politiki in oficirji, ki se zavzemajo za fašističen režim, izvršiti revolucijo, ki pa se je ponesrečila ter je bila vstaja v kratkem času zatrta.

V srednji Kitajski so dosegli Kitajci proti Japoncem zopet nove in zelo pomembne uspehe. Tako so zasedli mesto Hukov v pokrajini Kwangsi. Pretrgali so tudi železniško zvezo med Nankingom in Hankovom ter je japonska garnizija v Jojangu popolnoma odrezana od drugih japonskih čet. Tudi japonski oddelki v gorovju Lušang so odrezani od drugih japonskih čet.

Polotok Nantau, ki je oddaljen od Hongkonga le 5 km, so zasedli Japonci, čeprav so Angležem obljubili, da ne bodo v neposredni bližini Hongkonga ničesar ukrenili brez soglasja z Angleži.

Kongres mehiške komunistične stranke je zahteval od mehiške vlade, da izžene iz Mehike Trockega.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 18. februarja objavlja: Navodilo o kraljevskih odlikovanjih, njihovem činu in nošenju — Konvencijo med Jugoslavijo in Vel. Britanijo o ureditvi vzajemne pomoči v civilnih in trgovskih stvareh pri sodiščih (pristop Kanade) — Mednarodno konvencijo o telekomunikacijah — Spremembe v pravilniku o razsodišču ljubljanske borze za blago in vrednote — Razne objave iz »Službenih novic«.

Radio Ljubljana

Četrtek dne 23. febr. 12.00: Balajke (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Operetni napovedi (plošče) — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarić) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Deset minut zabave — 20.00: Ura slovenske glasbe (radijski orkester) — 21.00: Prenos iz Rima. Verdi: Ernani, opera — 22.00: Napovedi, poročila.

Petek dne 24. febr. 11.00: Šolska ura: Korskina in Tunis, potpisne slike iz osebnih doživljenj, dialog. Vodi Niko Pirnat — 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Zenska ura: Delo kmetijske gospodinjice v zimskih mesecih (ga. Franja Brodar) — 18.20: Šrامل igrajo (plošče) — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Radijski orkester — 21.10: Sonata: predavanje, g. Srečko Koporc klavir, gđc. Herta Seifert — 22.00: Napovedi, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Lipski pomladni sejem 1939

Začetek: 5 marca

60% popusta na nemških železnicah, znatni popusti v drugih državah

Vsa pojasnila dajejo: Zvanični biro lalpičskega sajma, Beograd, Knez Mihajlova 33/L.

in častni zastopniki:
Ing. G. Tönnies, Ljubljana,
Tyrseva 33 — Telefon 27-62
in
Josip Bezjak, Maribor,
Gospiska ulica 25 — Tel. 20-97